ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRÁVNÍ AKTUALITY KVĚTEN 2022

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Dovolujeme si Vám představit několik novinek z oblasti legislativy a judikatury z průběhu května roku 2022 a předcházejících měsíců roku 2022. O dalších změnách Vás budeme informovat i v měsících příštích.

Daňové právo

+ Dílčí zrušení silniční daně a zvýhodnění nízkoemisních vozidel

Senát schválil vládní návrh zákona, který počítá se zrušením silniční daně u osobních automobilů, autobusů a nákladních aut a přívěsů do 12 tun a zrušení povinného přimíchávání biosložky do paliv, a to s platností již pro zdaňovací období roku 2022. Povinnost platit zálohy na silniční daň v průběhu roku 2022 pro všechny typy vozidel již zrušil ministr financí. Vláda tímto krokem reaguje na vysoké ceny pohonných hmot v důsledku mimořádné situace vyvolané ruskou agresí proti Ukrajině. Součástí vládního balíčku jsou i daňová opatření na podporu elektromobility – v případě využívání služebního nízkoemisního vozidla zaměstnancem nejenom pro pracovní, ale i pro soukromé účely, dojde ke snížení výše příjmu zaměstnance, který se odvíjí od vstupní ceny využívaného vozidla (dnes 1 % vstupní ceny za každý kalendářní měsíc). Nově bude u jinak dražších nízkoemisních vozidel zaměstnanec danit příjem pouze ve výši 0,5 % vstupní ceny. Pro zaměstnance tak bude výhodnější nízkoemisní vozidlo více využívat i pro soukromé účely. Současně dojde v rámci novely zákona o daních z příjmů ke zkrácení doby odpisování dobíjecích stanic pro elektromobily z 10 na 5 let (wallboxů i samostatně stojících dobíjecích stanic). Bude tak možné rychleji uplatňovat náklady na pořízení elektrodobíječek jako daňový výdaj.

+ Snížení spotřební daně z nafty a benzinu

Prezident republiky podepsal zákon novelizující zákon o spotřebních daních, který má v reakci na energetickou krizi snížit pro období od 1. 6. do 30. 9. 2022 spotřební daň z motorové nafty a bezolovnatého benzinu od 1,5 Kč/litr. Sazba daně z litru benzinu by tím klesla na 11,34 Kč, u nafty na 8,45 Kč. Snížení se však bude týkat pouze nafty a benzinu uvedených do volného daňového oběhu v období účinnosti zákona. Ministerstvo financí plánuje kontrolovat ceny u distributorů pohonných hmot, aby tak ohlídalo, že se snížená daň promítne do konečných cen. Dočasně se také sníží také některé výše vratek spotřební daně z motorové nafty spotřebované v zemědělské prvovýrobě (tzv. zelené nafty), a to na základě unijních minimálních sazeb stanovených směrnicí o zdanění energií. Výše vratky se má dočasně snížit z 8,50 Kč na 7,30 Kč za litr.

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

+ Možnost odečítání darů na podporu Ukrajiny od daňového základu

Prezident republiky podepsal zákon novelizující zákon o daních z příjmů, který umožňuje odečíst si od daňového základu odečíst dary poskytnuté Ukrajině na podporu jejího obranného úsilí nebo tamním neziskovým organizacím. Podmínkou je, aby zdanitelné příjmy plátce daně ze zdrojů na území České republiky tvořily alespoň 90 % jeho celkových zdanitelných příjmů. Navíc bude možné v letošním roce odečítat dary na zákonem stanovené účely až do 30 % základu daně z příjmů. Zákon také osvobozuje příjem ukrajinských zaměstnanců od daně z příjmů, pokud jim jejich zaměstnavatel poskytne ubytování v Česku z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině.

+ Úroky ze zadržovaných nadměrných odpočtů

Nejvyšší správní soud (NSS) rozsudkem ze dne 1. 4. 2022, č.j. 1 Afs 80/2021-49, doplnil svojí rozhodovací praxi k zadržovaným nadměrným odpočtům, když prohlásil za nezákonnou praxi spočívající ve snižování úrokové sazby dlouhodobě zadržovaného odpočtu DPH. Současná právní úprava stanoví úrok z odpočtu ve výši repo sazby ČNB zvýšené o 2 procentní body. Předtím se repo sazba zvyšovala jen o jedno procento a mezi léty 2015 až 2017 úrokování bez výslovné opory v zákoně dovozoval NSS ve výši repo sazby zvýšené o 14 procentních bodů. Finanční správa začala úrok ze zadržovaného odpočtu přiznávat nejprve ve výši dovozované judikaturou, posléze ve výši stanovené zákonem. NSS nyní dovodil, že na již zahájené úročení zadržovaného odpočtu není možné v jeho průběhu začít aplikovat novou právní úpravu bez výslovné opory v zákoně. Podle NSS tak musí být zadržený odpočet po celou dobu úročen původní úrokovou sazbou. Na tom nic nemění, že prvotní úprava byla částečně v rozporu s právem EU. Daňovému subjektu tak náleží za celou dobu úročení úrok vypočtený z repo sazby ČNB zvýšené o čtrnáct procentních bodů, jak NSS dovodil již ve své dřívější judikatuře, a to i v období po 1. červenci 2017.

+ Vliv vyhledávací činnosti správce daně na lhůtu pro stanovení daně

NSS dovodil v rozsudku ze dne 15. 3. 2022, č.j. 7 Afs 39/2020-39, že když vyhledávací činnost správce daně fakticky naplňuje znaky daňové kontroly (spočívající zejm. v prováděném dokazování), má to vliv na běh prekluzivní lhůty pro stanovení daně. NSS proto vyhověl kasační stížnosti daňového subjektu z důvodu, že k doměření daně došlo až po uplynutí lhůty pro stanovení daně. Dle NSS postup správce daně předcházející sepsání protokolu o zahájení daňové kontroly nebyl vyhledávací činností, jak deklaroval správce daně, ale daňovou kontrolou. Lhůta pro stanovení daně tak dle NSS běžela znovu ode dne zahájení kontrolní činnosti v návaznosti na vymezení jejího předmětu a rozsahu, nikoliv ode dne formálního zahájení daňové kontroly. V důsledku toho došlo k doměření daně po uplynutí lhůty pro stanovení daně.

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

+ Doměření daně z transakcí mezi nespojenými osobami

NSS v rozsudku ze dne 27. 4. 2022, č.j. 7 Afs 398/2019-49, umožnil orgánům finanční správy doměřovat daň na základě celkové ziskovosti, tzn. nejen z transakcí se spojenými osobami, ale rovněž z transakcí s nespojenými osobami. V posuzovaném případě NSS dospěl k závěru, že za řízené transakce je možné považovat i transakce s nespojenou osobou, pokud byly spojenou osobou ovlivněny. Pokud závěry rozsudku obstojí i ve světle budoucí judikatury, lze očekávat zvýšenou aktivitu finanční správy směřující k doměření daně u daňových poplatníků podnikajících v rámci skupiny spojených osob.

Trestní právo

+ Novela trestního zákoníku a zákona o obětech trestných činů

Prezident republiky podepsal zákon novelizující trestní zákoník (jde o transpozici tzv. non-cash směrnice). Zavádí se jím nový trestný čin – účast na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu, za který bude možné uložit trest odnětí svobody až na 5 let. Pro vznik trestní odpovědnosti se nebude vyžadovat, aby byl pachatel formálně členem takové skupiny. Postačí, když do daného státu odcestuje s úmyslem zapojit se do bojové činnosti uskupení.

Novela zákona o obětech trestných činů pak zavádí vázanost ministerstva spravedlnosti rozhodnutím soudu o výši nároku oběti na peněžitou pomoc od státu. Oběť tak nebude muset nárok dokazovat. Zákon rovněž prodlužuje lhůtu pro podání žádosti o peněžitou pomoc dětským obětem sexuálních trestných činů.

Soukromé právo

+ Distanční uzavírání pracovněprávních smluv

Nejvyšší soud (NS) v rozsudku ze dne 27. 4. 2022, sp. zn. 21 Cdo 2061/2021, řešil otázku, zda může dojít k dohodě zaměstnance a zaměstnavatele, jednajících distančně, v případě, kdy při doručování písemností, obsahujících nabídku dohody a její přijetí, nebyly dodrženy zákonné podmínky pro doručování písemností upravené v ustanoveních § 334 až § 337 zákoníku práce. V daném případě šlo o vyjednávání dohody o narovnání a strany spolu komunikovaly e-mailem. NS konstatoval, že za situace, kdy zákoník práce postrádá komplexní úpravu právních jednání, se na postup při uzavírání pracovněprávních smluv (dohod) užijí pravidla obsažená v občanském zákoníku. NS uzavřel, že scan návrhu dohody o narovnání, který byl již podepsán dvěma členy statutárního orgánu zaměstnavatele a který obsahoval již veškeré (e-mailovou korespondencí mezi zástupci účastníků) dohodnuté náležitosti, zaslal zaměstnavatel zaměstnanci a vážnost takto vyjevené vůle nebyla zpochybněna, a pakliže bylo ze strany zaměstnance zaměstnavateli sděleno, že nabídku bez výhrad přijímá, došlo tím k platnému uzavření dohody o narovnání.

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

+ Promlčecí lhůta pro vracení pojistného odváděného pojišťovně na základě neplatné smlouvy

V přelomovém nálezu ze dne 24. 5. 2022, sp. zn. III. ÚS 2127/21, Ústavní soud (ÚS) dovodil, že počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty na vydání bezdůvodného obohacení jako původních plateb pojistného učiněných na základě neplatné smlouvy, nemůže být bez dalšího určen pouze podle okamžiků uzavření smlouvy a plateb pojistného. Ty jsou samy o sobě objektivními okolnostmi, které o subjektivní vědomosti oprávněného o bezdůvodném obohacení nevypovídají. Je-li z individuálních okolností věci zřejmé, že věřitel v okamžiku plateb pojistného o existenci bezdůvodnosti obohacení na straně dlužníka z důvodu neplatnosti smlouvy s vysokou pravděpodobností nevěděl a soudy jiné kroky ke zjištění subjektivní vědomosti oprávněného o bezdůvodném obohacení neučiní, ani neodůvodní, proč to nebylo nutné nebo možné, je rozhodnutí o marném uplynutí subjektivní promlčecí doby neústavně formalistické, je-li založeno toliko na odkazu na judikaturu, podle níž vědomost o existenci bezdůvodného obohacení a odpovědnosti subjektu práva z něj má znamenat vědomost o okolnostech, z nichž lze na bezdůvodné obohacení usoudit.

NEJSTE NA TO SAMI
YOU'RE NOT ALONE
SIE SIND NICHT ALLEIN

HAVEN ++ HAVEN +